

Isaac Asimov - Az írás ideje

George és Azazel ismét bajban lévő barátja segítségére siet, és megint örvendhetünk, hogy semmi közünk George-hoz.

Valaha ismertem valaki hozzád hasonlót - szólalt meg George.

Éppen ebédeltünk a kis étterem egyik ablak melletti asztalánál, és George elgondolkodva bámult kifelé.

- Igazán meglepő - mondtam -, pedig azt hittem, egyedülálló jelenség vagyok.

- Az is vagy - mondta George. - Az illető, akiről beszélek, csak egy egész kicsit hasonlított rád. A képességed pedig, hogy csak írkálsz meg írkálsz, miközben teljesen kikapcsolod az agyadat, igazán páratlan.

- Valójában - mentegetőztem - fogalmazógépet használok.

- A "firkál" szót használtam - jelentette ki George fennhéjázva -, amit egy igazi író nyilvánvalóan metaforikusan értelmezne. - Ekkor elmerengett csokoládékrémje fölött, és drámaian fölsóhajtott.

Jól ismertem ezt a jelzést.

- Már megint valamelyik, Azazellel tett fantáziarepülésedről óhajtasz mesélni, ha nem tévedek!

George gúnyos pillantást vetett rám.

- Te, egyedül röpdöstél oly sokáig és vergődve, hogy már föl sem ismered az igazság szavát, amikor meghallod. De rá se ránts. Különben túl szomorú ez a történet ahhoz, hogy elmondjam neked.

- Amit azért mindenképpen megteszel, nem igaz?

George ismét fölsóhajtott.

- Az a buszmegálló odakint - magyarázta George - Mordecai Simsra emlékeztet engem, aki szerény megélhetést biztosított magának a tarkabarka locsogással teleírt ívekkel. Persze nem írkal olyan sokat, és nem is fecseg annyira, mint te, ezért mondom, hogy csak egy kicsit hasonlít hozzád. Igazság szerint itt-ott bele is olvastam az irományaiba, és egészen elfogadhatónak találtam őket. Anélkül hogy belegázolnék az érzelmeidbe, te sohasem érheted el azt a színvonalat, legalábbis a könyvismertetések alapján, mert persze még nem süllyedtem odáig szellemileg, hogy végigolvassak tőled valamit.

Mordecai más szempontból pedig erőteljesen különbözött tőled: abban, hogy szörnyűségesen türelmetlen. Nézd csak meg magadat ott, abban a tükörben, föltéve, hogy nincs ellenedre az emlékeztetés a küllemedre, és lásd, amint itt terpeszkedsz hanyagul, kezedet a szék karjára vetve, míg egyéb részeid alaktalan kupaccá gyűrődnek. Rád pillantva az embernek sohasem jutna eszébe, hogy téged a legcsekélyebb mértékben is érdekel, vajon elkészül-e a napi adag hevenyészve gépelt papírkupacod vagy sem.

Mordecai nem ilyen volt. Ő mindig tisztában volt a határidőivel... állandó rettegésben élve attól, hogy esetleg nem tartja be őket.

Akkoriban minden kedden rendszeresen vele ebédeltem, és ő állandó fecsegésével elviselhetlenné tette az együttléteinket.

- Ezt a darabot is legkésőbb holnap reggel postára kellene adnom - mondta például -, aztán egy másikon még lenne valami kiigazítanivalóm, de sehogy sem elég rá az időm. Hol a fenében késik már a számla? Miért nem jön már a pincér? Mi a nyavalyát művelnek azok ott a konyhán? Talán úszóversenyt rendeznek valamelyik mártásban?

És rendszerint a számlát illetően volt a legtűrelmetlenebb, én pedig reszkethettem, hogy végül hagyja a csudába, vagyis az én nyakamban! Az igazat megvallva ilyesmire sohasem került sor, de a nyomasztó érzés a legtöbbször csak tönkretette az egész ebédet.

Vagy nézzük azt a buszmegállót. Én már vagy tizenöt perce figyelem. Busz persze egy szál se, közben pedig hogy fúj a szél, és a levegő is késő őszi csípős hideget áraszt. És mit látunk? Fölgyûrt gallérokat, zsebre dugott kezeket, kékre-zöldre fagyott orrokat, némi melegedés reményében tipródó lábakat. Viszont a tömegben semmi lázongás, nem látni egyetlen, az ég felé hadonászó öklöt sem. Az ott várakozókat teljesen tehetlenné züllesztette az élet igazságtalansága.

De nem úgy Mordecai Simst. Ha ő ott lenne a tömegben, már régen kirohant volna az út közepére, hogy dühödten kémlelje a távoli látóhatárt, hátha feltűnik valamilyen jármű. Morogna és zsörtölődne és hadonászna veszettül. Már tömegfelvonulást szervezne a városháza elé. Egyszóval rendesen igénybe venné adrenalint termelő mellékveséjét.

Bizonyára az én nyakamba zúdítaná panaszáradatát, ahogy annyian mások is megteszik, hűvösen nyugodt tárgyilagosságom és megértésem ismeretében.

- Én elfoglalt ember vagyok, George - hadarná sebesen. Mindig is túlságosan gyorsak beszél. - Kész szégyen, botrány, sőt egyenesen gáztett, ahogy az egész világ összeesküszik ellenem. Be kellett ugranom az egyik kórházba valami rutinvizsgálatra. Az isten tudja csak, miért, ha nem azért, mert az orvosom eléggé ostobán ilyesmiből akar megélni, és az volt az utasítás, hogy 9.40-re legyek ennél meg ennél a rendelőnél.

Természetesen pontosan 9.40-re ott is voltam, a kérdéses pulton pedig ott díszelgett egy tábla: "Nyitva 9.30-tól." És - folytatta George - helyes angolsággal, egyetlen betű sem hibádzott benne. Hanem a pult mögött persze nem volt senki.

Megnéztem az órát, azután szóltam valakinek, aki elég alamuszi volt ahhoz, hogy kórházi segéderő legyen.

- Hol van - mondtam neki - az a névtelen semmirekellő, akinek ennél az asztalnál kellene ülnie?

- Még nem jött meg - felelte az idétlen csirkefogó.

- De az írás szerint 9.30-tól itt kellene lennie.

- Előbb-utóbb majdcsak jön valaki, azt hiszem - mormolta az az alak dühítően közömbösen.

Végül is kórházban voltam. Az is előfordulhatott volna, hogy éppen haldoklom. De törődött ezzel valaki? Nem! Akkor is szorongatott a határidő egy fontos darabban kapcsolatban, amiért a fele lelkeket kivettem, és várhatóan elég pénzt kapok majd érte, hogy az orvosom számláját kifizessem (ha nem találnék a pénznek valami jobb helyet, ami igazán kevéssé volt valószínű). És ezzel talán törődött valaki? Neem! Már 10.04 volt, amikor végre valaki fölbukkant, s amikor a pulthoz szaladtam, az a megkésett ördögfattya gögösen rám pillantott, és csak annyit mondott:

- Meg kell várnia a sorát.

Mordecai mindig tele volt ilyesféle történetekkel. Például egy sor liftről, amelyek mind lassan fölfelé kúsztak, miközben ő odalent várakozott az előcsarnokban. Emberekről, akik 12.00-tól 3.30-ig ebédeltek, és négynapos hétvégéjüket már szerdán elkezdték, amint neki tárgyalnia kellett volna velük.

- Egyáltalán nem fér a fejembe, George, miért kellett valakinek föltalálnia az időt - méltatlankodott. - Csupán arra való, hogy csak elfecséreljék. Tisztában vagy velem, hogy ha írásra fordíthatnám azt az időt, amelyet semmirekellő csirkefogókra való várakozással kell eltöltenem, legkevesebb tíz-húsz százalékkal megnövelhetném a teljesítményemet! És tisztában vagy azzal, hogy függetlenül a kiadók kriminális fősvénységétől, a jövedelmem is legalább olyan mértékben megnőne? ...Hol késik már az a szerencsétlen számla?!

Muszáj volt arra gondolnom, hogy helyénvaló dolog lenne hozzásegítenem őt

jövedelmének gyarapodásához, mivel jó ízlésének parancsára egy részét úgyis rám költi. Sőt mi több, rendszerint első osztályú vacsorázóhelyeket választott, ami még jobban esett a szívemnek. Nem, nem ilyesfélét, mint ez, öregem. Az ízlésed messze van attól, amilyennek lennie kellene, ami egyértelműen kiderül az írásaidból is.

Nekiláttam hát, hogy hatalmas elmémet mozgósítva valami segítségről gondoskodjam számára.

Azazel nem jutott eszembe azonnal. Azokban a korai napokban még nem szoktam egészen hozzá. Még abban sem lehettem teljesen biztos, hogy egy kétcentis démon vagy valami, fejlett technológiával rendelkező idegen bolygóról származó földön kívüli lény.

Elvégeztem a szükséges műveleteket, hogy átvezessem az űr görbületén vagy micsodán, mire meg is érkezett, mély álomba merülve. Parányi szeme csukva volt, és ütemesen emelkedő-süllyedő vékony zümmögés hallatszott felőle szabálytalanul és idegesítően. A hangocska valószínűleg az emberi horkolás megfelelője lehetett.

Persze azon is el kellett gondolkodnom, hogy vajon Azazel képes lehet-e bármi módon írásra való időt teremteni valaki számára. Nem tűnt valószínűnek a dolog, egyszerűen lehet, hogy csak az idejét pocskolom vele, de ugyan mit számít az idő egy földönkívülinek?

Azon gondolkodtam, miképpen kellene fölébresztenem, végül úgy döntöttem hát, hogy egy csepp vizet pottyantok a hasára. Tökéletesen gömbölyű pocakja volt, mintha lenyelt volna egy jókora csapágygolyót. Halvány sejtelmem sem volt róla, vajon ez normális jelenség-e az ő világán, de amikor egy alkalommal megjegyeztem, nyomban meg akarta tudni, mi az a csapágygolyó, s miután megmagyaráztam neki, megfenyegetett vele, hogy zapulnikát. Nem tudtam, hogy ez mit jelent, de a hanghordozása alapján arra következtettem, hogy szerfölött kellemetlen dolog lehet.

A vízcsepptől azonnal fölébredt, és váratlanul rettentően begorombult. Azt hajtogatta, hogy félig megfulladt tőle, és idegesítő részletességgel elmagyarázta, hogyan kell fölébreszteni valakit az ő világán. Valami táncról meg virágszirmokról, lágy, halk muzsikáról és gyönyörű, táncoló szüzek ujjainak puha érintéséről karattyolt. Erre elmondtam neki, hogy mifelénk legföljebb jól nyakon öntjük egymást, mire morgott valamit holmi tudatlan barbárokról, de végül csak lecsillapodott annyira, hogy végre értelmesen szólhattam hozzá.

Elmagyaráztam neki a helyzetet, és leginkább azt reméltem, hogy minden további fölhajtás nélkül összehord majd valami zagyvaságot, és ennyi lesz az egész. Akkoriban ugyanis még mindig arra gyanakodtam, hogy démoni, majd mágikus varázslatokat hajt végre.

De semmi ilyesmit nem csinált. Ehelyett szomorú tekintetet vetett rám, és így szólt:

- Gondold meg! Azt kívánod tőlem, hogy avatkozzam bele a lehetséges törvényeibe.

Megörültem neki, hogy ilyen gyorsan fölfogta a lényegét.

- Pontosan! - válaszoltam.

- De az korántsem könnyű - zümmögte.

- Hát persze hogy nem - ismertem el. - Talán hozzád fordulnék, ha könnyű lenne? Ha nem lenne nehéz, magam is megcsinálnám. Csak ha nehéz dolgról van szó, akkor kell olyan csodálatosan felsőbbrendű lényhez fordulnom, amilyen te vagy.

Émelyítő szöveg persze, de szükséges, amikor az embernek egy olyan földönkívülivel van dolga, aki legalább olyan kényes a magasságára, mint a csapágygolyónyi pocakjára. .

Elégtétellel nyugtázta fényes logikámat, és így folytatta:

- Nos, azt nem állítom, hogy lehetetlen.

- Nagyszerű!

- Az kell hozzá, hogy alkalmazkodjam a ti világotok himmi-hummi kontinuumához.

- Hajszálpontosan. A számból vetted ki a szót.

- Be kell majd építenem néhány érintkezési csomópontot a kontinuumotok és a határidős barátod közé. Különben mi a csuda az a határidő?

Megpróbáltam neki elmagyarázni, amire halvány kis sóhajtással felelte:

- Ó, persze, nálunk is előfordul ilyesmi, sokkal éteribb érzelmeink kifejezése közepette. Ha túllépsz egy határidőt, azok az aranyos kis teremtmények örökre elzárják az utadat. Emlékszem, egyszer...

De megkímélem a nyájas olvasót jelentéktelen szexuális életének száználmas részleteitől.

- Csak az a helyzet - mondta végül, hogy ha egyszer beépítem ezeket az érintkezéseket, többet már nem csinálhatom vissza.

- És miért nem?

Azazel kiszámított hanyagsággal vetette oda:

- Elméletileg lehetetlen, attól tartok.

Egy szavát sem hittem. Arról lehetett szó, hogy a szerencsétlen, tudatlan kis alak egyszerűen nem értett hozzá. Ám mivel ahhoz nagyon értett, hogy az én életemet megkeserítse, nem hoztam a tudomására, hogy átláttam száználmas makogásán, s helyette csak ennyit mondtam:

- Nem is kell majd visszacsinálnod. Mordecai vágyakozik arra a többlet írásidőre, és ha egyszer megkapja, egész életére boldog lesz vele.

- Ha így áll a dolog, akkor megcsinálom.

Jó hosszú ideig hókuszpókuszolt. Pontosan úgy nézett ki, mint valami bûvész hadonászása, azzal a különbséggel, hogy a keze villámgyorsan mozgott, és rövidebb-hosszabb időre látni se lehetett. Valójában olyan parányi volt a keze, hogy még normális körülmények között sem lehetett mindig biztos benne az ember, éppen látja-e vagy sem.

- Mégis, mit művelsz? - kérdeztem, de Azazel csak megrázta a fejét, és úgy mozgatta a száját, mintha számolna valamit.

Egyszer csak, nyilván végezvén a dolgával, lihegve hanyatt vágta magát az asztalon.

- Nos, sikerült? - érdeklődtem.

Bólintott, majd hozzáfűzte:

- Remélem, tisztában vagy vele, hogy többé-kevésbé örökre le kellett szállítanom valamelyest az entrópiáhányadosát.

- És az mit jelent?

- Azt jelenti, hogy a dolgok valamivel nagyobb rendben lesznek körülötte, mint különben elvárhatnánk.

- Hát az nem rossz, ha rendesebb lesz - feleltem. - lehet, hogy nehezen hihető, kedves öreg barátom, de én mindig is törekedtem a rendre. Pontosan nyilvántartom például minden centnyi tartozásomat is. Az adatok megszámlálhatatlan papírfecsin szerepelnek, szerteszét a lakásomban. Kívánságra bármely pillanatban rendelkezésre állnak.

- Hát persze, semmi rossz nincs a rendességben - dűnnyögte Azazel. - Csupán arról van szó, hogy az ember nem húzhat ujjat a termodinamika második törvényével. Vagyis hogy a dolgok valahol másutt kissé rendetlenebbek lesznek az egyensúly megőrzése végett.

- Ezt hogy érted? - kérdeztem, rápillantva a cipzáramra. (Az ember sohasem lehet elég óvatos.)

- Különféleképpen alakulhat és jórészt észrevehetetlenül. Az egész hatását szétterítettem a Naprendszerben, így aztán a szokásosnál kicsivel több lesz a hullócsillag, kicsit megélnkülnek az Io vulkánjai meg ilyesmi. De a leginkább a Napot érinti majd a dolog.

- Hogyan?

- Úgy számolom, hogy olyan két és fél millió évvel hamarabb forrósodik föl és teszi lehetetlenné az életet a Földön, mint lett volna, mielőtt én belepiszkáltam a kontinuumba.

Megvontam a vállam. Mit számít egypár millió év, amikor arról van szó, hogy legyen valaki, aki olyan nemtörődöm lezserséggel állja a vacsoraszámháimat, hogy öröm nézni?!

Körülbelül egy hét múlva vacsoráztam ismét Mordecai társaságában. Izgatottnak, látszott, amint végigtapogatta a kabátját, és ragyogó mosolyt vetett rám, amikor az asztalhoz ért, ahol

az italomat szopogatva vártam rá.

- Micsoda szokatlan hét van mögöttem, George - jelentette ki. Fölemelte a kezét anélkül, hogy körülpillantott volna, és csöppet sem csodálkozott, mikor egy étlap jelent meg benne. Ne feledjék közben, hogy ez egy olyan étterem volt, ahol a nagyképű és gögös pincérek a világerő sem adták volna ki kezükből az étlapot az igazgató aláírásával hitelesített, három példányban benyújtott írásbeli folyamodvány nélkül.

- Minden simán ment, George, óraműpontossággal - tájékoztatott Mordecai.

Elnyomtam magamban egy mosolyt.

- Igazán?

- Ha belépek egy bankba, van szabad ablak, mögötte mosolygó pénztárossal. És ha a postán akad dolgom, nos, ott is van szabad ablak, és bár egy postai alkalmazottól, ugyan aligha várhatja el az ember, hogy mosolyogjon, de legalább barátságos morgással pecsételi le a levelemet. A busz is rögtön jön; amint a megállóba érek, tegnap pedig alig, emeltem föl a kezem csúcsforgalom idején, s máris lefékezett és mellém gördült egy taxi. Ráadásul a Checker cégtől! Amikor megkértem, hogy vigyen el az Ötödik és a Negyvenkilencedik utca sarkára, hát nem odavitt? Közben tanújelét adva, hogy még a várost is egész jól ismeri! S mindennek a tetejébe még angolul is tudott. Mit parancsolsz, George?

Elég volt egy pillantást vetnem az étlapra. A dolgok úgy alakultak, hogy még nekem sem kellett föltartanom őt. Mordecai ekkor félretolta a saját étlapját, és nekigyürközött, hogy gyorsan leadja mindkettőnk rendelését. Észrevettem, hogy még csak föl sem pillantott, vajon ott áll-e mellette a pincér: Máris hozzászólt a gondolathoz, hogy valamelyiknek biztosan ott kell lennie.

És tényleg ott is volt.

A pincér összedörgölte a kezét, meghajolt és nekilátott, hogy gyorsan, kecsesen és ügyesen fölszolgálja az ételt. - Úgy tűnik, a szerencse a legmosolygósabb arcát fordította feléd, Mordecai barátom - szóltam. - Mire véled az egészet? (El kell ismernem, hogy, egy futó gondolat erejéig reméltem: meggyőzhetem róla, hogy nekem köszönheti a dolgot. Rájönne vajon, hogy arannyal, vagy degenerált korunkban legalább holmi bankókkal kellene meghálálnia?)

- Mi sem egyszerűbb! - mondta szalvétáját begyűrve az inggallérja mögé, halálos szorítással megmarkolva kését és villáját, mivel Mordecainak minden képessége dacára nem voltak kifinomult étkezési szokásai. Egyáltalán nem szerencséről van szó. Ez a véletlenek összjátékának szükségszerű következménye.

- Még hogy a véletlené? - mormoltam sértődötten.

- Egész biztosan! - folytatta Mordecai. - Egész eddigi életemet a világon egyedülálló, dühítő késedelmeskedések nyomorúságos sorozatának elviselésével töltöttem. A véletlen törvénye szerint az ilyen töretlen kudarc sorozatnak is vége kell szakadjon egyszer. Most éppen az történik, és így is lesz tovább a hátralévő életemben. El is várom. Sőt biztos vagyok benne. Mindennek ki kell egyenlítődnie. - Ezzel felém hajolt, és a lehető legkellemetlenebb módon megbökdöste a mellemet. - Erre mérget vehetsz. Nem piszkálhatsz bele a valószínűség törvényeibe.

Egész vacsora alatt a valószínűség törvényeiről oktatott, amelyekről, biztos vagyok benne, éppoly keveset tudott, mint jómagam.

Végül csak megjegyeztem:

- Ez jó csomó időt biztosít majd neked az írásra is.

- Nyilvánvalóan - válaszolta. - Úgy számolom, hogy az írásra való időm jó húsz százalékkal megnövekedett.

- És a teljesítményed is legalább ilyen mértékben gyarapodott, gondolom.

- Nos - fészkelődött egy kissé kényelmetlenül -, még nem egészen. Persze hozzá kell szoknom a dologhoz. Még nem nagyon szoktam hozzá, hogy ilyen könnyedén megoldódjanak

a gondjaim. Meglepetésszerűen ért az egész.

Ámbár az én szememben csöppet sem látszott meglepettnek. Fölemelte a kezét, és oda sem nézve kivette a számlát az éppen asztalunkhoz érkező pincér ujjai közül. Futó pillantást vetett rá, majd egy hitelkártya társaságában visszanyújtotta a némán várakozó pincérnek aki futótépésben eltávozott vele.

Az egész vacsora alig tartott tovább harminc percnél. Nem titkolom önök előtt, hogy inkább kedvemre lett, volna egy civilizált, két és fél óras étkezés; előtte pezsgővel, utána konyakkal, egy-két jófajta borral a fogások között és persze kultúrált csevegéssel kitöltött szünetekkel. A jó oldala viszont abban rejlett, hogy Mordecai két órát takarított meg ily módon, amit pénzcsinálásra fordíthatott a maga... és valamelyest az én javamra is...

Úgy alakult, hogy e vacsorát követően jó három hétig nem találkoztam Mordecaival. Már nem emlékszem rá, mi volt az oka; de gyanítom, hogy azoknak az eseteknek valamelyikével függött össze, amikor mindketten a városon kívül tartózkodtunk.

Akárhogy is, éppen egy kávézóból léptem ki, ahol néha bekapok egy sütemény vagy rántottát, amikor megpillantottam őt, amint agy fél háztömbnyivel odébb a sarkon álldogál.

Nyomorúságos, havas esős nap volt, olyasféle, amikor a taxik csak azért jönnek az ember közelébe, hogy, mocskos, szürke sárral fröcsköljék be a nadrágja szárát és továbbsuhanjanak, fölillantva a "garázsmenet" jelzést.

Mordecai háttal állt nekem, és éppen fölemelte a kezét, hogy leintsen egy óvatosan felé araszoló üres kocsit. Legnagyobb megdöbbenésemre Mordecai félrefordította a fejét. A taxi megtorpant, majd továbbgördült, s mintha még a szélvédője is csalódottságot tükrözött volna.

Barátom másodszor is fölemelte a kezét, mire a semmiből előbukkant egy másik taxi, és készségesen megállt mellette. Beszállt, de még negyvenlépésnyi távolságból is jól hallhattam, hogy olyan káromkodásözön kíséretében, amely nem lett volna bármely jól nevelt ember fülének való, mármint ha egyáltalán akadna ilyen a városban.

Valamivel később föl hívtam őt, és meginvitáltam egy rövid koktélvásztatra egy Boldog Óra névre hallgató, neki is ismerős, barátságos kiskocsmába. Alig vártam az érkezését, mert föltétlenül valami magyarázatot kellett kapnom tőle.

Azt akartam megtudni mindenképpen, mit jelentett az a veszett káromkodás. Nem, barátaim, nem a szavak szótári jelentésére voltam kíváncsi, ugyanis aligha szerepelhettek bármely szótárban. Az izgatott, hogy vajon miért használta őket. Hiszen minden valószínűség szerint eksztatikus boldogságban kellett volna úsznia.

A kocsmába belépvén ugyan szemernyi boldogság sem látszott a képén. Az az igazság, hogy határozottan letörtnek tűnt.

- Légy oly jó, George, és hívd a pincérlányt! - mordult rám. Olyasféle intézmény volt az, ahol a pincérlányok sohasem gondoltak rá, hogy melegen öltözzenek, ami persze egész jól melegen tartott engem. Örömmel integettem hát az egyiknek, bár tisztában voltam vele, hogy hadonászásomat csupán valami ital megrendelésére vonatkozó jelzésnek tekinti majd.

Rögvest kiderült, hogy sehogy sem értékeli, mivel ügyet sem vetett rám, kitartóan felém fordítva vonzóan csupasz hátát.

- Figyelj, Mordecai - mondtam feszengve -, ha azt akarod, hogy kiszolgáljanak, jelezz magad! A valószínűség törvényei még nem az én malmomra hajtják a vizet. Ami egészen szégyenletes dolog, mert már rég itt lenne az ideje, hogy gazdag bácsikám kimúljon, előzőleg az én javamra kitagadva a fiát az örökségből.

- Neked van egy gazdag bácsikád? - kérdezte Mordecai föl villanó érdeklődéssel.

- Nincs. De ettől csak még sokkal igazságtalanabb a dolog. Rendelj már egy italt, Mordecai, oké?

- A fenébe vele - dörmögte Mordecai zordan. - Hadd várjanak csak.

A szomorú valóság persze az volt, hogy egyáltalán nem nekik kellett várakozniok, hanem

nekünk, de a kíváncsiságom legyőzte a szomjúságomat.

- Mordecai - faggatóztam -, olyan boldogtalannak látszol. Te ugyan nem láttál engem ma délelőtt, én viszont láttalak téged. Éppen elengedtél egy üres taxit, még hozzá ebben az ocsmányi időben. Amikor meg a másik odaért, káromkodtál rá, mint a jégeső.

- Csakugyan így volt? - csodálkozott Mordecai. - Izé, szóval elegendem van azokból az ebadtákból. A taxik vadásznak rám. Hosszú sorokban loholnak utánam. Még csak rá sem nézhetnek a forgalomra anélkül, hogy valamelyik oda ne jönne hozzám. Mindig pincérek serege nyüzsög körülöttem. A kereskedők kinyitják bezárt üzleteiket, ha véletlenül éppen arra járok. Minden lift szélesre tárja elöttém az ajtaját, bármely épületbe belépek, makacsul vár rám, akármelyik emeleten vagyok is éppen. Minden tisztességes intézményben vigyorgó hivatalnokok hordái terelnek keresztül azonnal a váróhelyiségeken. Minden alacsonyabb rangú kormányhivatalnok csak azért létezik, hogy nekem...

Ekkorra valahogy visszanyertem a lélegzetemet.

- De Mordecai! - dadogtam. - Hiszen ez maga a jó szerencse. A valószínűség törvényei...

Aminek megtételére a valószínűség törvényeit fölszólította, természetesen teljességgel lehetetlen volt, lévén azok elvont fogalmak, nem rendelkeznek a megfelelő testrészekkel,

- No de Mordecai - tiltakoztam -, hiszen mindez csak az írásra való idődet gyarapítja!

- Csöppet sem! - hördült föl barátom mérgesen. - Egyáltalán nem tudok írni!

- De miért, az ég szerelmére?

- Mivel elveszítettem a gondolkodásra való időt!

- Hogy mit veszítettél el? - kérdeztem elhalón.

- Azt a sok megszokott várakozást: sorban állást, utcasarkon, előszobákban töltött időt, amikor gondolkodtam, amikor kiagyaltam, mit is akarok megírni. Ez volt az én pótolhatatlanul fontos felkészülési időm!

- Ezt én nem is tudtam.

- Én magam sem, de most már tudom.

- Én meg azt hittem - folytattam -, hogy azt a sok várakozással teli órát mind füstölögve, káromkodva és saját lelkedet marcangolva töltöttem el.

- Egy részét valóban így töltöttem. A többit viszont gondolkodással. De még az az idő is hasznosnak bizonyult, amit a világmindenség igazságtalansága elleni lázongással töltöttem, mert fölkavart, és a hormonjaimat úgy mozgósította a vérkeringésemben, hogy amikor az írógépemhez értem, minden keservemet beleölhettem a billentyűk vad csépelésébe. A gondolkodás volt a szellemi motivációm forrása, míg a harag az érzelmi motiváltságomat teremtette meg. Ezek együtt eredményezték azt a sok, terjedelmes és kitűnő írást, amelyekbe kiönthettem a lelkem sötét, pokoli izzását. Most pedig mim maradt? Idenézz!

Halkan pattintott hüvelyk- és középső ujjával, mire nyomban megjelent egy lenyűgözően alulöltözött hölgyike "Mivel szolgálhatok, uram?" - szavakkal az ajkán.

Persze sok mindennel szolgálhatott volna, de Mordecai mindössze két nyomorult italt rendelt számunkra.

- Azt gondoltam - panaszkodott barátom -, hogy csupán alkalmazkodnom kell az új helyzethez, de most már tisztában vagyok vele, hogy teljesen reménytelen az alkalmazkodás.

- De hát el is utasíthatod a fölkínált lehetőségeket!

- Valóban? Hiszen láttál ma reggel. Ha elküldök egy taxit, csak annyit érek el vele, hogy nyomban jön egy másik. Akár ötvenszer is elutasíthatom, de akkor is biztosan ott lesz az ötvenegyedik. Teljesen kikészít a dolog.

- Akkor hát miért nem kanyaríthatsz ki magadnak mindennap egy egy nyugodt órát a gondolkodásra a dolgozószobád magányában?

- Hát persze! A kényelmes dolgozószobámban! De ha csak akkor támadnak jó gondolataim, amikor kint toporgok az utcasarkon, kényelmetlen kőpadon ücsörgök valami váróhelyiségben, vagy éhesen ácsingózom valami, lusta pincérekkel teli étteremben!

Szükségem van a harag hajtóerejére.

- Miért, hát most éppen nem vagy elég dühös?

- Ez nem ugyanaz! Az ember háboroghat az igazságtalanságok fölött, de hogyan dühönghet azon, ha mindenki kedves és figyelmes hozzá? Most sem vagyok dühös, csak éppen szomorú. És egy sort sem tudok leírni, ha bánatos vagyok.

- Esküszöm neked, George - folytatta Mordecai -, egyenesen azt hiszem, hogy valami átok ül rajtam. Talán valami "tündéri" nagynéni, aki megsértődött, mert nem hívták meg a keresztelőmre, végre kitalálta, mi lehet még annál is rosszabb, mintha az embert minden pillanatban utálatos várakozásra kényszerítik. Kiagyalta ezt az átkot, hogy minden kívánságom azonnal teljesüljön.

Szenvedéseit látván férfihoz nem méltó könnycsepp gyűlt a szemem sarkába, súlyosbítva a tudattal, hogy én magam vagyok az előbb emlegetett boszorkány-nagynéni, s rettegetve tőle, hogy még ő is rájöhet valahogyan. És ha ez bekövetkezik, elkeseredésében még végezhet magával, vagy ami még rosszabb... velem!

Ekkor következett be a legborzalmasabb. Miután kérte és természetesen azonnal meg is kapta a számlát, egy pillanatra elhomályosult tekintettel tanulmányozta, majd elém toltta üres, nyekergő kacagással.

- Tessék, fizesd ki. Én most hazamegyek.

Kifizettem. Mi mást tehettem volna? De olyan sebet ejtett rajtam az eset, hogy a szívem máig meg-megsajdul ilyen esős napokon. Végül is az a helyzet; hogy két és fél-millió évvel úgy rövidítettem meg a Nap élettartamát, hogy a végén még az italomat is magamnak kell állnom. Hát igazság ez?

Azóta nem láttam Mordecait. Később hallottam róla, hogy strandsöprögető lett valahol a déli tengereken.

Azt nem tudom pontosan, mi a dolga egy strandsöprögetőnek, de abban biztos vagyok, hogy abból még senki sem gazdagodott meg igazán. Azt viszont biztosan tudom, hogy ha tényleg valahol a tengerparton kószál, és kedve támad egy szép nagy hullámra, akkor az a nyakába is zúdul.

Ekkor elének tette a számlánkat egy leereszkedően vigyorgó, lakájképû alak, mire George olyan emelkedett tekintettel nézett el a cetli fölött, ahogy általában teszi, ha ilyen alakításra nyílik lehetősége.

- De az ugye nem jár az eszedben, George, hogy nekem is tétetsz valami kedves szolgálatot Azazellel? - kérdeztem.

- Nem igazán - mészázott el George. - Sajnos, kedves öregem, te egyáltalán nem az az ember vagy, akivel kapcsolatban valami jótékony jutna bárkinek az eszébe.

- Akkor tehát nem csinálsz nekem semmit?

- Az égvilágon semmit.

- Jól van - sóhajtottam. - Akkor kifizetem a számlát.

- Igazán, ez a legkevesebb, amit megtehetsz - felelte George.

Füssi-Nagy Géza fordítása